

A NÉGYUJJASREDŐ ÉS A SIDNEY-REDŐ GYAKORISÁGA NÉHÁNY MAGYARORSZÁGI POPULÁCIÓBAN

Írta: GYENIS GYULA

(Eötvös Loránd Tudományegyetem Embertani Tanszéke, Budapest)

Bevezetés

A *négyujjasredőt* (Vierfingerfurche, simian crease), ezt a különleges, harántfutású tenyéri főredőt BROCA írta le először 1877-ben, és 1909-ben fedezte fel LANGDON-DOWN, hogy a mongoloid idiótáknál igen nagy gyakorisággal lép fel. Az azóta eltelt időben a négyujjasredőnek óriási irodalma gyűlt össze. A nagyszámú vizsgálat azt tükrözi, hogy gyakorisága a rasszok, illetve a populációk között, valamint egyes betegségeknel a normálistól igen eltérő (összefoglaló irodalom: SCHWIDETZKY 1962, LOEFFLER 1969, DE LESTRANGE 1969). A négyujjasredőnek különböző típusai vannak; a „klasszikus” négyujjasredőnél csak egy harántredő látható a tenyéren, a többinél pedig más redő-részek is megjelennek. Sajnos, a kutatók több osztályozást is kidolgoztak, amelyeknek egyrésze a három főredőre együttesen vonatkozik (PÖCH 1925, TILLNER 1956, LEIBER 1960, BALI—CHAUBE 1971), a többi viszont csak a négyujjasredővel foglalkozik (PORTIUS 1937, TILLNER 1953, WENINGER—NAVRATIL 1957, KIMURA 1968, DE LESTRANGE 1969a), ezért a különböző vizsgálatok eredményei nem mindig hasonlíthatók össze. Magyarországi adatokat eddig csak PAPP (1964, 1972) közölte.

A Sidney-redőt PURVIS—SMITH és MENSER írták le először 1968-ban. Ez egy olyan ötujjasredő (proximalis harántredő), amely a tenyéren a radiális széltől az ulnarisig fut keresztül. Jelentősége a négyujjasredőéhez hasonló.

Anyag és módszer

A vizsgálathoz a tenyérlenyomatokat Kiskunlacházán, Peregén és Dömsődön 1968—69-ben általános iskolás gyermekektől, Lajosmizsén és Szakmáron 1971-ben szintén általános iskolás gyermekektől, Katymáron pedig 1972-ben felnőttektől gyűjtöttem. A vizsgáltak száma összesen 1318 (684 férfi és 634 nő). Kiskunlacháza ($n = 216$), Dömsöd ($n = 284$), Lajosmizse ($n = 221$) és Szakmár ($n = 180$) magyar populáció, Peregén ($n = 232$) viszont a 18. században jelentős szlovák keveredés történt, Katymáron ($n = 185$) pedig délszláv populáció él. A vizsgáltak között csak autochton lakosok szerepelnek. Elsőfokú rokon a mintában nincs. A vizsgált populációk egy részénél már dermatoglyphiai, illetve a tenyéri redőkre vonatkozó vizsgálatok történtek (GYENIS 1972, 1973, 1974, GYENIS—LADA—PÁPAI 1972).

A feldolgozásnál WENINGER—NAVRATIL (1957) és DE LESTRANGE (1969a) négyujjasredő osztályozásait vettem alapul, de csak a „klasszikus” és az ahhoz

1. ábra: Négyujjasredő (I. típus)
Fig. 1. Simian crease (Type I)

2. ábra: Négyujjasredő (I. típus)
Fig. 2. Simian crease (Type I)

közelebb álló típusokat vizsgáltam, amelyeket az előző szerzők a négyujjasredő I. (I.a és I.b) és a II. (II.a és II.b), az utóbbi pedig a harántredő I. (PT és PTf) és a 2. ($3 \rightarrow 2$, $3 \rightarrow 2 + f$, $2 \rightarrow 3$ és $2 \rightarrow 3 + f$) típusaiként jelöl. Ezek többé-kevésbé megfelelnek egymásnak, és mások vizsgálataival is összehasonlíthatók. A négyujjasredő típusokat az 1., 2. és a 3. ábrán, a Sidney-redőt pedig a 4. ábrán mutatom be.

Eredmények

A kapott eredményeket az 1—3. táblázatokon közlöm. A négyujjasredővel — legalább az egyik kézen — rendelkező férfiak gyakorisága (1. táblázat) Katymáron a legmagasabb (4,9%) és Lajosmizsén a legkisebb (1,8%). A nőknél (1. táblázat) Kiskunlacházán van a legnagyobb (3,9%) és Lajosmizsén a legkisebb gyakoriság (0,5%). A férfiak és a nők értékei közötti eltérést χ^2 -próbával vizsgáltam, úgy, hogy a négy magyar populációt (Kiskunlacháza, Dömsöd, Lajosmizse, Szakmár), valamint a kevert eredetű Pereget és a délszláv Katymárt vontam össze. A különbség egyik csoportnál sem szignifikáns: $\chi^2 = 2,2695$, $p > 0,1$, illetve $\chi^2 = 0,6730$, $p > 0,7$.

A populációk közötti különbségeket a nemeket összevonva vizsgáltam. A különbség itt sem szignifikáns: $\chi^2 = 5,4517$, $p > 0,3$.

A 2. táblázaton az adatokat kezenkénti, illetve típusonkénti bontásban adom meg. Az adatok azt mutatják, hogy mindkét kézen együttesen ritkán található négyujjasredő, sokkal gyakoribb az az eset, hogy csak az egyik kézen

3. ábra: Négyujjasredő (II. típus)
Fig. 3. Simian crease (Type II)

4. ábra: Sidney-redő
Fig. 4. Sidney crease

fordul elő. A jobb kézen gyakrabban jelentkezik; a vizsgált populációkban csak a kiskunlacházi és a lajosmizsei fiuknál, valamint a szakmári lányoknál volt a bal kézen nagyobb gyakoriság, mint a jobbon. A férfiaknál gyakrabban lép fel, mint a nőknél (1. táblázat), a különbség azonban az előzőek alapján nem szignifikáns. Ezek az adatok megfelelnek a korábbi vizsgálatok eredményeinek.

1. táblázat

A négyujjasredővel rendelkezők gyakorisága a vizsgált populációkban
Table 1. Frequency of bearers of at least one simian crease among the populations

Nem Sex	Kiskunlacháza		Dömsöd		Lajosmizse		Szakmár		Pereg		Katymár	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
♂♂	5	3.1	6	2.1	4	1.8	5	2.8	5	2.2	9	4.9
♀♀	3	3.9	2	0.7	1	0.5	5	2.8	5	2.2	4	2.2
Σ	8	3.7	8	2.8	5	2.2	10	5.6	10	4.3	13	7.0

A magyar populációk és a kevert Pereg értékei az európai értékekhez közelítenek (SCHWIDETZKY 1962, DE LESTRANGE 1969b), a katymári délszláv populációé viszont ennél magasabb.

A Sidney-redő igen kis gyakorisággal jelentkezik (3. táblázat). Érdekes, hogy Katymáron — ahol a négyujjasredő gyakorisága a legnagyobb — nem fordul elő.

2. táblázat

A négyujjasredő gyakorisága a vizsgált népeiségekben

Table 2. Frequency distribution of simian crease among the populations

jobb — right bal — left		0		I		II		Σ	
		n	%	n	%	n	%	n	%
<i>Kiskunlacháza ♂♂</i>									
O	n	110		1				111	
	%		95.7		0.9				96.5
I	n	1		1				2	
	%		0.9		0.9				1.7
II	n	1				1		2	
	%		0.9			0.9			1.7
Σ	n	112		2		1		115	
	%		97.4		1.7		0.9		100.0
<i>Dömsöd ♂♂</i>									
O	n	126		1		1		128	
	%		95.5		0.8		0.8		96.9
I	n	1						1	
	%		0.8						0.8
II	n					3		3	
	%					2.3			2.3
Σ	n	127		1		4		132	
	%		96.2		0.8		3.0		100.0
<i>Lajosmizse ♂♂</i>									
O	n	115		1				116	
	%		96.6		0.8				97.5
I	n	1						1	
	%		0.8						0.8
II	n	1		1				2	
	%		0.8		0.8				1.7
Σ	n	117		2				119	
	%		98.3		1.7				100.0

2. táblázat folytatása — Continuation of Table 2.

jobb — right bal — left		0		I		II		Σ	
		n	%	n	%	n	%	n	%

Szakmár ♂♂

O	n	96		2				98	
	%		98.0		2.0				100.0
I	n								
	%								
II	n								
	%								
Σ	n	96		2				98	
	%		98.0		2.0				100.0

Pereg ♂♂

O	n	121		2		1		124	
	%		96.0		1.6		0.8		98.4
I	n	1						1	
	%		0.8						0.8
II	n			1				1	
	%				0.8				0.8
Σ	n	122		3		1		126	
	%		96.8		2.4		0.8		100.0

Katyvár ♂♂

O	n	85		1		3		89	
	%		90.4		1.1		3.2		94.7
I	n	2		1				3	
	%		2.1		1.1				3.2
II	n	2						2	
	%		2.1						2.1
Σ	n	89		2		3		94	
	%		94.7		2.1		3.2		100.0

2. táblázat folytatása — *Continuation of Table 2.*

jobb — right bal — left		O		I		II		Σ	
		n	%	n	%	n	%	n	%

Kiskunlacháza ♀♀

O	n	98				1		99	
	%		97.0				1.0		98.0
I	n					1		1	
	%						1.0		1.0
II	n			1				1	
	%				1.0				1.0
Σ	n	98		1		2		101	
	%		97.0		1.0		2.0		100.0

Dömsöd ♀♀

O	n	150				1		151	
	%		98.7				0.7		99.3
I	n								
	%								
II	n	1						1	
	%		0.7						0.7
Σ	n	151				1		152	
	%		99.3				0.7		100.0

Lajosmizse ♀♀

O	n	101				1		102	
	%		99.0				1.0		100.0
I	n								
	%								
II	n								
	%								
Σ	n	101				1		102	
	%		99.0				1.0		100.0

2. táblázat folytatása — *Continuation of Table 2.*

jobb — right bal — left		O		I		II		Σ	
		n	%	n	%	n	%	n	%

Szadmár ♀♀

O	n	77				1		78	
	%		93.9				1.2		95.1
I	n	1		1				2	
	%		1.2		1.2				2.4
II	n	2						2	
	%		2.4						2.4
Σ	n	80		1		1		82	
	%		97.5		1.2		1.2		100.0

Pereg ♀♀

O	n	101		2		1		104	
	%		95.3		1.9		0.9		98.1
I	n			1				1	
	%				0.9				0.9
II	n	1						1	
	%		0.9						0.9
Σ	n	102		3		1		106	
	%		96.2		2.8		0.9		100.0

Katymár ♀♀

O	n	87		1		1		89	
	%		95.6		1.1		1.1		97.8
I	n								
	%								
II	n					2		2	
	%						2.2		2.2
Σ	n	87		1		3		91	
	%		95.6		1.1		3.3		100.0

3. táblázat

A Sidney-redő gyakorisága a vizsgált populációkban
 Table 3. Frequency distribution of Sidney-crease among the populations

Nem, kéz Sex, hand	Kiskunlacháza		Dömsöd		Lajosmizse		Szakmár		Pereg		Katymár	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
♂♂ jobb — right	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	1	0.4	1	0.5	—	—	—	—	—	—
♀♀ jobb — right	—	—	—	—	2	0.9	2	1.2	—	—	—	—
	—	—	1	0.4	—	—	—	—	1	0.4	—	—
Σ	—	—	2	0.7	3	1.4	2	1.2	1	0.4	—	—

Összefoglalás

A szerző hat magyarországi populációban (ebből négy magyar, egy magyar—szlovák, egy pedig délszláv) összesen 1318 egyénnel (684 férfi és 634 nő) vizsgálta a négyujjasredő és a Sidney-redő gyakoriságát. A „klasszikus” és az ahhoz közelebb álló négyujjasredő altípusok gyakorisága a délszláv Katymáron a legmagasabb. A négyujjasredő a jobb kézen, valamint a férfiaknál gyakoribb, mint a bal kézen, illetve a nőknél. A nemek és a populációk közötti eltérések nem szignifikánsak.

A Sidney-redő gyakorisága igen kicsi, a vizsgált populációk egy részében nem is volt megtalálható.

IRODALOM

- BALI, R. S.—CHAUBE, R. (1971): On the formulation of palmar creases. — *Z. Morph. Anthropol.* 63; 121—130.
- BROCA, P. (1877): Le pli transversal du singe dans la main de l'homme. — *Bull. Soc. Anthropol. Paris* 12; 431—432.
- GYENIS, GY. (1972): Über einen alleinigen Fall der Brachymesophalangie V in einer Familie. — *Annales Univ. Sci. Budapest, Sectio Biol.* 14; 31—37.
- (1973): Über die Altersveränderungen der Sekundärfurchung der Hand. — *Annales Univ. Sci. Budapest, Sectio Biol.* 16; 25—43.
- (1974): Hautleistensystemuntersuchungen bei drei ungarischen Populationen. — *Humanbiologia Budapestinensis* 16 (In print).
- GYENIS, GY.—LADA, M. I.—PÁPAL, J. (1972): Az ujjak középső és töpercei bőrlécrendszerének vizsgálata két magyar népességben. (Untersuchung des Hautleistensystems der Mittel- und Grundglieder der Finger an zwei ungarischen Populationen.) — *Anthropol. Közle.* 16; 115—122.
- KIMURA, K. (1968): A study of palmar crease in Ainus. — *Zinruigaku Zassi* 76; 60—74.
- LANGDON-DOWN, R. L. (1909): Mongolian imbecility. — *Brit. med. J.* 12; 665.
- LEIBER, B. (1960): Zur Systematik und klinischen Bedeutung des menschlichen Handfurchenbildes. — *Z. menschl. Vererb. u. Konstitutionslehre* 35; 205—232.
- DE LESTRANGE, M. T. (1969a): A propos des plis de flexion de la paume: classification et rapports les différents types décrits. — *Bull. Mém. Soc. Anthropol. Paris.* 12; 251—267.
- (1969b): The transverse crease in Europe: index and comparative study of different samples cited in the literature. — *Am. J. Phys. Anthropol.* 30; 173—182.

- LOEFFLER, L. (1969): Papillarleisten und Hautfurchensystem. — *In*: BECKER, P. E. (Ed.): Humangenetik I/2; 205—408.
- PAPP, M. (1964): A négyujjredő gyakorisága néhány hazai populációban. — *Anthrop. Közl.* 8; 127—133.
- (1972): A transzverz és a transzverzális tenyéri redők vizsgálata a benki populációban. — *Anthrop. Közl.* 16; 123—129.
- PORTIUS, W. (1937): Beitrag zur Frage der Erbllichkeit der Vierfingerfuche. — *Z. Morph. Anthrop.* 36; 382—390.
- PÖCH, H. (1925): Über Handlinien. — *Mitt. anthrop. Ges. Wien.* 55; 133—159.
- PURVIS-SMITH, S. G.—MENSER, M. A. (1968): Dermatoglyphics in adults with congenital rubella. — *Lancet*; 141—143.
- SCHWIDETZKY, I. (1962): Die neue Rassenkunde. — G. Fischer, Stuttgart.
- TILLNER, I. (1953): Zur Entstehung der Vierfingerfuche. — *Z. menschl. Vererb. u. Konstitutionslehre* 32; 56—67.
- WENINGER, M. — NAVRATIL, L. (1957): Die Vierfingerfuche in ätiologischer Betrachtung. — *Mitt. anthrop. Ges. Wien* 87; 1—21.

THE FREQUENCY OF THE SIMIAN CREASE AND OF SIDNEY CREASE IN SOME POPULATIONS FROM HUNGARY

by Gy. Gyenis

(Summary)

Relying on palm prints collected between the years 1968—72, the author examined the frequency of the simian crease and Sidney crease in six Hungarian populations. Four of these are Hungarian, out of them the Kiskunlacháza ($n = 216$), Dömsöd ($n = 284$), Lajosmizse ($n = 221$) and Szakmár ($n = 180$) samples were taken of elementary-school pupils. The sample of Pereg ($n = 232$), consisting similarly of elementary-school pupils, is a mixed one: of Hungarian—Slovak origin. In Katymár ($n = 185$), a village of Southern Slav population, the sample was taken of adults.

From among the types of the simian crease the author analyses only the „classical” one, or rather the types coming near same, i. e. WENINGER—NAVRATIL's (1957) type I (I.a and I.b) as well as type II (II.a and II.b), which correspond to the types 1. and 2. of de LESTRANGE (1969).

Among the examined populations the frequency of the simian crease is highest in the Southern Slav village Katymár. On the right hand and with the males it is more frequent than in the left one and with the females. The differences between the two sexes and among the populations are, however, not significant.

The frequency of Sidney crease is rather low, in part of the examined populations it could not even be found.

A szerző címe: DR. GYENIS GYULA
 Author's address: 1088 Budapest, Puskin u. 3.
 ELTE Embertani Tanszéke

